

УДК 342.4

Вишневська Інна Анатоліївна

студентка

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ВРЕХІТ: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ЙОГО МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ДЛЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

***Анотація.** Вихід Великобританії зі складу Європейського Союзу став однією з важливих подій у сучасному світі. Перспективними наслідками Brexit є серйозні зміни в міжнародній політиці і неоднозначний погляд на це явище з боку ЄС та інших провідних світових держав.*

***Ключові слова:** Brexit, референдум, ЄС, торгівля, міжнародний бізнес, «незручне партнерство».*

Що означає Brexit? Це слово використовується як скорочене висловлювання про те, що Великобританія виходить з Європейського союзу. Чому Британія залишає Євросоюз?

Референдум відбувся 23 червня 2016 року з метою вирішити, чи повинна Великобританія виходити або залишитися в Європейському Союзі. Англія та Уельс проголосували за Brexit. Шотландія та Північна Ірландія підтримали перебування в ЄС.

Європейський Союз утворився після Другої світової війни для сприяння економічному співробітництву, з ідеєю, що країни, які торгують разом, частіше уникають війни одна з одною. З того часу союз перетворився на «єдиний ринок», який дозволяє товару і людям пересуватися вільно.

Поняття Британії як «незручного партнера» було популяризовано у підручнику Стівена Джорджа, вперше опублікованого в 1990 році. У той час, коли уряди Франції, Західної Німеччини, Італії, Бельгії, Люксембургу та Нідерландів утворили Європейське товариство вугілля і сталі (ЕСС), Британія вирішила залишитися осторонь. У 1957 році ті ж шість держав створили Європейське економічне співтовариство (ЄЕС).

Знову ж таки, Британію запросили приєднатися. Відповідно знову ж таки, Лондон відмовився. На початку 1960-х років економічне зростання в шести державах-членах ЄЕС почало перевищувати економічне зростання Великобританії, і країна двічі зверталася до Союзу.

На обидві програми були накладені вето Шарлем де Голлем, і лише після його відходу з посади, уряд консерваторів Едварда Хіта нарешті досяг британського членства [1].

Запис британського членства в ЄС був одним з ефективних форм розвитку європейської інтеграції відповідно до власних інтересів [2]. Сполучене Королівство повинно було вийти з Євросоюзу 29 березня 2019 року, через два роки після початку процесу виходу, посиляючись на статтю 50 Лісабонського договору ЄС. Але домовленість про відкликання, досягнута між ЄС і Великобританією, була відхилена трьома членами парламенту Великобританії.

Надавши спочатку продовження процесу до 12 квітня 2019 року, лідери ЄС пізніше підтримали продовження шестимісячного періоду до 31 жовтня 2019 року. Проте, Великобританія вийде з Союзу до цієї дати, якщо ратифікують угоду між Великобританією та ЄС раніше.

Зупинка Brexit вимагає змін у законі у Великобританії, що ні уряд, ні головні опозиційні партії Великобританії не хочуть робити на цьому етапі. Європейський суд 10 грудня 2018 року вирішив, що Великобританія може скасувати процес статті 50 без дозволу інших 27 членів ЄС і залишитися членом ЄС на своїх існуючих умовах, за умови, що рішення було прийняте

за «демократичним процесом» інакше кажучи, якщо парламент проголосував за це.

У березні онлайн-петиція, що вимагає відкриття статті 50, отримала більше шести мільйонів підписів. Тереза Мей акцентувала на своєму бажанні, щоб Великобританія вийшла з ЄС якомога швидше, по можливості до 22 травня поточного року, так що Великобританії не доведеться брати участь у виборах до Європарламенту, які відбудуться в Європі цього місяця.

Ще занадто рано, щоб прийти до остаточних висновків щодо референдуму та його результатів, не кажучи вже про його довгострокові наслідки.

Британський уряд зараз стоїть перед складним завданням: як визначити, який соціальний результат можна отримати від виходу з Європейського Союзу, так і намагатися вести переговори з європейськими партнерами.

Для оптимістів вихід Великобританії дає можливість досягти прогресу в інтеграції, для якої неможливою є наявність «незручного партнера». Якщо розглядати Brexit більш реалістично, то процес додає ще один невідкладний важливий пункт до вже переповненого порядку денного, одночасно представляючи складний виклик у власному праві ЄС.

Хоча зухвала риторика про майбутнє європейської інтеграції виявилася доступною, але відсутність конкретних пропозицій підкреслила тривалі труднощі, яким держави-члени будуть протистояти,

Зрозуміло, що референдум став переломним в історії як Британії, так і ЄС. Розрив у відносинах Великобританії з ЄС є лише одним з аспектів наслідків рішення, яке матиме вплив як на британську та європейську політику, так і на сам ЄС.

Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) включають інвестиції за межами країни для заснування нових дочірніх компаній, розширення існуючих

установ або придбання місцевих компаній. Великобританія – це головний одержувач ПІІ з оцінкою вартості запасів понад 1 трлн від інших членів Європейського Союзу (ЄС), за даними UK Trade and Investment.

Є принаймні три причини, чому ПІІ можуть впасти, якщо Великобританія б залишила ЄС: по-перше, повноцінне використання єдиного ринку робить Великобританію привабливою експортною платформою, оскільки вона не несе потенційно великих витрат від тарифних та нетарифних перешкод при експорті до решти країн ЄС; по-друге, транснаціональні компанії мають складні ланцюги поставок і багато витрат на координацію між їхніми штабами та місцевими відділеннями. Ними буде важче керувати, якщо Великобританія вийде з ЄС; по-третє, невизначеність щодо форми майбутніх торговельних угод між Великобританією та ЄС також призводить до зменшення ПІІ.

Ряд факторів визначають, де розміщувати фірми та в які сфери інвестувати. Сполучене Королівство має великі переваги, а саме: верховенство права, гнучкий ринок праці та високоосвічені кадри, які роблять його привабливим місцем для інвестицій, незалежно від того, чи є країна членом ЄС. Але оскільки членство в ЄС знижує торговельні та інвестиційні витрати, то вихід матиме вплив навіть після контролю за цими та іншими факторами [3, с. 25].

Якщо Великобританія вийде з ЄС, це скоротить експорт цієї країни та зробить імпорт дорожчим. Це принесе непередбачувані політичні, соціальні та економічні зміни і для ЄС.

Крім того, ми повинні також взяти до уваги що всі інші члени ЄС повинні компенсувати втрачені британські внески до бюджету у випадку Brexit. Для Німеччини це приблизно 2,5 млрд. євро до її річних витрат. Франції доведеться заплатити додатково 1,9 млрд. євро, Італія майже 1,4 млрд євро, а Іспанія близько 0,9 млрд. євро [4].

Вихід Великобританії з Європейського Союзу завдасть удару і по співпраці в сфері безпеки і боротьби з тероризмом, оскільки спричинить за собою виключення країни з поліцейських структур і агентств ЄС.

Підсумовуючи можемо зазначити, що найімовірніше, в найближчій перспективі Великобританія, незважаючи на всі ризики, вийде зі складу ЄС, проте продовжить тісну співпрацю з Європою з багатьох питань і проблем, оскільки обидві сторони зацікавлені в збереженні наявних зв'язків як в сфері економіки, так і в області безпеки. Оцінка наслідків Brexit в абсолютних величинах на даний момент є неможливою. В кінцевому підсумку Великобританія і Європейський Союз повинні будуть знайти новий формат відносин, який буде враховувати всі параметри двостороннього співробітництва.

Література

1. George S. An awkward partner: Britain in the European Community / Stephen George. – Oxford: Oxford University Press, 1998. – 312 p.
2. Britain's influence in the EU. // NIESR Review. – 2016. – № 236. – P. 7–12.
3. BREXIT 2016 Policy analysis from the Centre for Economic Performance [Електронний ресурс] / S.Dhingra, G. Ottaviano, T. Sampson, J. Van Reenen // The Centre for Economic Performance London School of Economics. – 2016. – Режим доступу: <http://www.kenwitsconsultancy.co.uk/wp-content/uploads/2016/09/BREXIT-2016-Policy-Analysis-from-the-Centre-for-Economic-Performance.pdf#page=40>.
4. Auswärtiges Amt (Dept. of Foreign Affairs): Schengen Agreement [Електронний ресурс] // Auswaertiges. – Режим доступу: http://www.auswaertiges-amt.de/DE/EinreiseUndAufenthalt/Schengen_node.html